

var ikke epokegjørende Skrifter, men disse Damer havde „gjort Nytte“ med deres Litteratur — det var det Ord, han hele Tiden brugte. Han gik ikke saa vidt at sige, at de havde nogenjomhelst literær Betydning, det vogtede han sig vel for; han sagde, at deres Bøger havde ingenjomhelst literær Betydning, det var han ganske enig med mig i. Nu vil jeg sige den ærede Ordfører, at, dersom han bebrejder mig Mangel paa Ridderlighed overfor disse Damer, og hvis han tror, at han har gjort sig fortjent af disse Damer ved det Forsvar, han har ført for dem, tager han fejl. Han kan være vis paa, at de ikke udfaare ham til deres Ridder, thi alle disse Damer have meget stærke Pretentioner paa at have skrevet fortrinlige Bøger, og hvis den ærede Ordfører tror, at han vil faae broderede Gjenstande til Tak for det Forsvar, han har ført, da tager han sikkerlig fejl. Det Forsvar, han førte, var meget, meget værre for disse Damer, end det Angreb, jeg tillod mig. Jeg tror, at man kan sige, at dette Forsvar var en sand Bjørnetjeneste, han viste disse Damer, naar han paa den Maade urgerede, at deres Bøger havde Intetjomhelst at gjøre med Litteraturen, men at de havde gjort Nytte. (Ordføreren [Holtstein]: Det er fuldstændig galt!) De havde gjort Nytte, det var det Gæste, som den ærede Ordfører kunde paasta. Men der er den ærede Ordfører galt underrettet om, hvad det vil sige, at Bøger gjøre Nytte; thi Bøger gjøre kun Nytte, hvis det er gode Bøger. Hvis disse Damer have skrevet Kogebøger eller Anplingsbøger, kunde de have gjort Nytte, thi det er nyttig Litteratur; men disse Damer pretendere at have skrevet Bøger, der høre til Skønlitteraturen, og saadanne Bøger gjøre kun Nytte, naar der er Poesi i dem, naar de indeholde poetiske Tanker, fordi saadanne Bøger, som der da er Tale om, bidrage til Folkets poetiske Sands, bidrage til, at Folket lærer sine egne Tanker at kende; thi Folkets Litteratur er ikke Andet end Folkets egne Tanker om sig selv, og naar disse Tanker ere poetiske, gode, klare og paa anden Maade udmærke sig, har Folket Nytte deraf; ellers har det ingen Nytte deraf. Men det var noget helt Andet, den ærede Ordfører mente, da han brugte Ordet „nyttige“, thi det vilde sige, at disse Bøger havde været

underholdende. Sa det giver jeg ham Ret i, at det er muligt, at disse Bøger have været til Underholdning, skøndt jeg ikke veed, hvorfra den ærede Ordfører har sin Dokumentation. Den ærede Ordfører slog paa den Udbredelse, disse Bøger have fundet, og jeg skal ikke strides med den ærede Ordfører om, hvorvidt disse Bøger have været saa udbredte, — maaste det ogsaa findes oplyst paa Listen — men vi Andre vide det ikke. Det kan godt være, at de have bidraget til Underholdning rundt omkring i Landet. Men skulle vi ind paa at give Understøttelse til Folk, der skrive Underholdningslitteratur, kom vi altfor vidt. Der fastes hver Dag ind ad Døren en Mængde Tidsskrifter, Ugeblade, Maanedsskrifter o. s. v., som indeholde talrige originale Romaner og Fortællinger, der ganske vist ere underholdende for mange Mennesker, men skulle vi til at understøtte den Art Litteratur, komme vi over Grændsen. Vi kunne da komme til Gadevislitteraturen, det er en Litteratur, som er overordentlig underholdende for mange Mennesker, ja maaste endnu mere underholdende end den anden. — Jeg veed ikke, om vi paa den næste Finantslov komme til at give Understøttelse til Folk, der skrive Viser. Nei, det kan den ærede Ordfører umulig mene. Den ærede Ordfører vil give mig Ret i, at den Art Dokumentation, der gaar ud paa, at disse Bøger underholde Folk, gaar ikke an. Vi komme lige ind paa Leiebibliotheks-Romanerne, som ere til Underholdning for Mange, men det er der ikke nogen Stat, det jeg veed, faldet paa at understøtte. Det var, hvad jeg havde at sige til den ærede Ordførers, som det forekommer mig, noget uheldige Forsvar for denne literære Understøttelse.

Nu skal jeg tillade mig at sige den ærede Ordfører, at jeg har ikke saa overordentlig Tro til den ærede Ordførers literære Dømmelse, som den ærede Ordfører synes at træve. Jeg er ikke vis paa, at den ærede Ordfører har paa dette Punkt en saadan Autoritet, som den ærede Ordfører overfor mig gjerne vil hævde, og jeg skal sige den ærede Ordfører Grunden hvorfor, og jeg kan heldigvis dokumentere den. Jeg er noget tilbøielig til at tro, at den ærede Ordfører i Gr. paa dette Punkt kunde se noget skjævt. Sagen er, at det første Aar, jeg var her i Thinget, havde vi en For-